

Eredményeink megerősítik a hősokkfehérjék neurodegeneratív betegségekben kifejtett védő hatását. Kimutattuk, hogy a HSPB1 növeli az AD nőstény állatok túlélését és facilitálja a betegség hatására aktiválódó gliasejtek gyulladáscsökkentő polarizációját.

MUNKÁNK AZ NKFIH FK138390, ÚNKP-23-5 -SZTE-708 ÉS A BOLYAI JÁNOS KUTATÁSI ÖSZTÖNDÍJ TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

Rigóczki Gergely (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A fővárosi közösségi költségvetés területi elemzése

A részvételi költségvetés egyre fontosabb eszköz a helyi szintű demokratikus részvétel és kormányzás erősítésében. Ez a megközelítés lehetővé teszi a polgárok számára, hogy közvetlenül befolyásolják a közpénzek elosztását, ezáltal elősegítve az inkluzívabb és átláthatóbb döntéshozatali folyamatot. A demokratikus részvétel és az átláthatóság előmozdítása mellett a részvételi költségvetés a források hatékonyabb elosztásához is vezethet. Kutatások azt mutatják, hogy amikor a polgárok részt vesznek a költségvetési folyamatban, az így létrejövő elosztások jobban tükrözik a közösség tényleges szükségleteit és prioritásait. A fővárosi közösségi költségvetés 2020 óta létezik, az ötleteket pedig tematikus módon és a beruházás mérete alapján csoportosítja, egyben kezelve a város egész területét.

Kutatásom során választ keresek arra, hogyan lehet hatékonyabban bevonni a lakosságot a települési költségvetés tervezésébe, továbbá kutatom az ötletek területiségét és fő jellemzőit fővárosi és kerületi léptékben. A kutatás tehát két területi szintet vizsgál, a fővárosra, illetve egyes kiválasztott kerületekre koncentrál. Módszertanilag két fő pilléren alapszik, kvantitatív módszerrel a fővárosi közösségi költségvetésre beérkezett ötletek térbeli és tematikus megoszlását elemeztem, míg kvalitatív módon a részvételi költségvetésekben illetékes döntéshozókkal, valamint helyi lakosokkal folytattam interjút.

Az eredmények alapján a belsőbb kerületekből többen vesznek részt a programban, amelynek azonban több aspektusa is van. Egyrészt az interjúkból kiderült, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező, magasabb jövedelemmel bíró lakosok intenzívebben vesznek részt a program különböző fázisaiban. A térbeli eltéréseket ugyanakkor más tényezők is alakítják, mint pl. a területhasználat gyakorisága és a lakónépesség elhelyezkedése. Az ötletek koncentrációja elsősorban a lakosok által intenzívebben használt belsőbb kerületekre, valamint a lakónépességet nagyobb számban tömörítő városrészekre jellemző. Hasonló térbeli folyamatok játszódnak le a kerüle-

teket egyenként megvizsgálva is, de több esetben kirajzolódnak gócpontok, ahová a legtöbb ötlet érkezik. Tematikus szempontból az ötletek többsége zöldítéssel és esélyteremtéssel kapcsolatos, de ez is kerületi eltéréseket mutat. Az interjúkból az is kiderült, hogy sok hátrányos helyzetű lakost nem érnek el, nehézkes a program kommunikációja, a rendelkezésre álló összegek csak szűkösen elegendők. Ugyanakkor a program mégis egyre sikeresebb, egyre többen vesznek részt benne, és egyre több jó ötlet valósul meg. Az eredmények alapján javasolt a fővárosi közösségi költségvetés térbeli szemléletének átalakítása, bizonyos mértékben a területiséget beemelve a program lebonyolításába.

Sávai Gergő (Szegedi Tudományegyetem)

A *mucorales* rendhez tartozó gombák mikovírusainak jellemzése

A járomspórás gombák a fonalas gombák egyik legjelentősebb csoportja. Nevüket az ivaros szaporodásuk során alkalmazott speciális képlet, a járom- vagy zigospóráról kapták. Felhasználásuk széles körű; az ipar számos területén alkalmazza őket, fermentációs- és élelmiszeriparban, valamint mezőgazdasági, ökológiai és biotechnológiai területeken egyaránt. Ezek közé tartoznak a *Rhizopus* és *Lichtheimia* fajok is, amelyek a *Mucoromycotina* al-törzsen belül a *Mucorales* rendhez tartoznak. Bizonyos fajokat opportunistákórokozóként tartanak számon, amelyek felszíni és invazív mucormycosisokat okozhatnak. Mikovírusnak nevezzük a gombák vírusait, melyek különböző hatásokat válthatnak ki a gazdaszervezetben, mint például hipo- és hipervirulencia. A mikovírusok genomjának többsége kettősszalú RNS-ből áll, így az azonosításuk általában a dsRNS-ek kimutatásán alapul. A kutatásunk célja a *Rhizopus* és *Lichtheimia* nemzetségbe tartozó gombákból detektált mikovírusok jellemzése volt. A vizsgálatunk során 7 *Rhizopus* izolátumban 15, míg a 2 *Lichtheimia* izolátumban pedig 4 új mikovírust azonosítottunk. A VLP-k jelenlétét a gazdagombában több vírusizolátum esetében transzmissziós elektronmikroszkóppal is megerősítették.

A KUTATÁST AZ NKFI K131796; TKP-2021-EGA-28 ÉS AZ ELKH 2001007 ÖSZTÖNDÍJAK TÁMOGATTÁK.